

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online) tijdschriften van Boom uitgevers zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Auteursrecht ten aanzien van tekst- en datamining en machinelearning is nadrukkelijk voorbehouden.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van (een) gedeelte(n) uit deze uitgave in bijvoorbeeld een (digitale) leeromgeving of een reader in het onderwijs (op grond van artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot Stichting Uitgeversorganisatie voor Onderwijslicenties (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.stichting-uvo.nl).

No part of this article may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher. No part of this publication may be reproduced in the context of text and data mining for any other purpose which is not expressly permitted by law without permission of the publisher.

.....

Grip voor cliënten met verslaving en autisme

.....

Bespreking van

Marc Bosma & Johan van Zanten (2021). *Grip: Aan de slag met verslaving en stress bij autisme*. Hogrefe. 190 pp., € 25,00. ISBN 9789492297402

JOANNEKE VANDERNAGEL

Zowel problematisch middelengebruik als gedragsverslavingen komen vaker voor bij mensen met autisme dan bij mensen zonder autisme. *Grip* is voor mensen met autisme een boek vol informatie en praktische oefeningen, waar ze op zichzelf of met een therapeut mee aan de slag kunnen. Vanwege de achtergrondinformatie en herkenbare voorbeelden is dit boek ook voor naastbetrokkenen echt een aanrader.

Het boek werkt vanuit een cognitief-gedragstherapeutisch perspectief en heeft een opbouw die past bij de behandelstappen binnen een CGT- of online behandeling voor verslavingsstoornissen. Daarbij gaat het boek verder dan alleen de relatie tussen autisme en verslaving zelf. Het leren herkennen, hanteren en verminderen van stress (vaak voortkomend uit het autisme) is een belangrijke focus van het boek. Het is belangrijk om met de cliënt te bespreken dat middelengebruik of (disfunctionele) coping op de korte termijn weliswaar voordelen heeft, maar op de op lange termijn vooral nadelen. Dit bespreken geeft de cliënt inzicht, vermindert het schuldgevoel en geeft handvatten tot verandering.

Grip bevat veel informatie over hoe vaak voorkomende kenmerken van mensen met autisme leiden tot een risico op stress en uiteindelijk tot middelengebruik, en hoe dat ook anders kan. De praktische voorbeelden en korte casussen zijn herkenbare illustraties. Als bijlagen zijn er verschillende lijsten en formulieren opgenomen, bijvoorbeeld met helpende gedachten en

<https://doi.org/10.5553/TG/016774542024057004013>

een veranderplan. Via de website van de uitgever zijn deze ook te downloaden voor eigen gebruik.

504

Het boek is vanwege zijn omvang (190 pagina's), talige inslag en enigszins onoverzichtelijke layout (zonder genummerde subsecties) voornamelijk geschikt voor personen die graag lezen of die tijdens een behandeltraject secties willen nalezen. Voor professionals zou aanvullende informatie over achtergrond, relatie tot CGT en tot andere behandelprotocollen, en passende interventies voor in de behandeling wenselijk zijn. Wellicht biedt het boek *Grip voor hulpverleners* (Bosma et al., 2024) dat nog dit jaar verschijnt, hier een goed antwoord op.

Joanneke VanDerNagel is psychiater (MD, PhD, epidemioloog), klinisch leider van het Centrum Verslaving & LVB, Tactus Verslavingszorg, Enschede, hoofd onderzoeksprogramma's Gezondheid voor kwetsbare groepen, Universiteit Twente, vakgroep Human Media Interaction. Verder is zij verbonden aan het Nijmegen Institute of Scientist-Practitioners in Addiction (NISPA). *Correspondentieadres:* Drienerlolaan 5, 7522 NB Enschede. E-mail: j.e.l.vandernagel@utwente.nl

Referentie

Bosma, M., Walhout, S. J. N., & van Zanten, J. (2024). *Grip voor hulpver-*

leners: Handreiking bij de begeleiding en behandeling van mensen met autisme en verslavingsproblemen. Hogrefe.